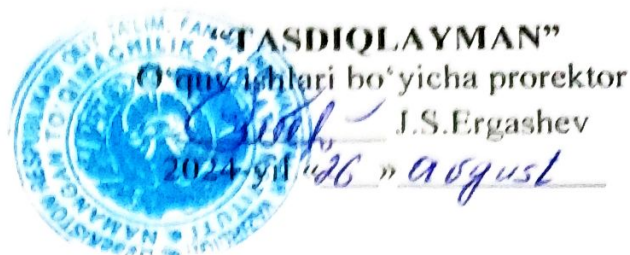

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN TO'QIMACHILIK SANOATI INSTITUTI

**“TARMOQ TEXNOLOGIYASI JIHOZLARI VA
ULARNI BOSHQARISH “
FANI BO‘YICHA**

SILLABUS

Kunduzgi bo‘lim uchun

Bilim sohasi:	700 000	– Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta’lim sohasi:	720 000	– Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari
Ta’lim yo‘nalishi:	60721300	– Tabiiy tolalarni dastlabki ishlash texnologiyasi (paxta tolasi)

Namangan – 2024

Modul /FAN SILLABUSI
To'qimachilik mashinalari fakulteti
60721300- Tabiiy tolalarni dastlabki ishlash texnologiyasi

Fan nomi	<i>Tarmoq texnologiyasi jihozlari va ularni boshqarish</i>
Fan turi	Majburiy
Fan kodi	TTJUB 1630
Bosqich dual	2
Semestr	(2-3)
Ta'lim shakli	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar	210
Ma'ruza	60
Amaliy mashg'ulotlar	60
Laboratoriya mashg'ulotlar	90
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	210
Kredit miqdori	14
Baholash shakli	Imtixon
Fan tili	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Talabalarni "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" vazifalaridan kelib chiqqan holda paxta tozalash sanoati uchun kadrlar tayyorlash maqsadida talabalarga bilim va ta'lim - tarbiya beriladi. Fanni o'qitishdan maqsad - paxta tozalash sanoatidagi zamonaviy texnika va texnologiyalar, paxta mahsulotlarini ishlab chiqarish bilan tanishtirishdan iborat.
------------	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Mutaxassislikga kirish
2.	Tovarshunoslik
3.	Paxtani dastlabki ishlash texnologiyasi jihozlari (PDITJ 1626)
4.	Tabiiy tolalarni dastlabki ishlash (TTDI 1408)

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan:

TN1	Paxta tozalash korxonalarida namunaviy texnologik jarayonlarni ishlab
------------	---

	chiqishni bilishlari kerak;
TN2	Uchastka, sex, bo'lim texnolog bo'lib ishlash, amaldagi ishlab chiqarish sexini ekspluatatsiya qilishni bilishlari lozim;
TN3	Texnologik uskunalarni joriy va kapital ta'mirlashni bilishlari kerak;
TN4	Xomashyo, yordamchi materiallar va mahsulotlarning sifatini nazorat qilishni bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Paxtani quritish va tozalash jarayonlari hamda sifatga ta'sir etuvdshi omillar biladi;
TN6	Paxtani jinlash tolani tozalashda sifat ko'rsatkichlariga etibor bera oladi;
TN7	Linterlash jarayonida chigit sifati va momiq ko'rsatkichlarini aniqlay oladi;
TN8	Tolani preslash jarayonlarida mahsulotning sifat ko'rsatkichlariga ta'sini o'rganish ko'nikmalarga ega.

	Fan mazmuni
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M 1	Tabiiy tolalar haqida umumiy ma'lumotlar olinadigan mahsulotlar.
M 2	Pillani dastlabki ishlash bazalari.
M 3	Ilg'or pilla yetishtiruvchi mamlakatlar foydalanayotgan pillani dastlabki ishlash va quritish usullari.
M 4	Jun tolalari to'g'risida umumiy ma'lumotlar va qayta ishlash texnologiyasi.
M 5	Paxtachilikda zamonaviy agrotexnologiyalar.
M 6	Paxta tozalash korxonalari va umumiy texnologik jarayonlari
M 7	Chigitli paxta va tolaning sifat ko'rsatkichlari
M 8	Tayyorlov maskanlarida texnik va urug'lik paxtani qabul qilish tartibi, paxtani qabul qilishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish
M 9	G'aram maydonlari va yopiq omborlarda saqlanayotgan paxtani nazorat qilish.
M 10	Paxtani qabul qilish va tashishda mexanizmlardan foydalanish.
M 11	Paxtani pnevmotransport tizimida uzatish
M 12	Arrali va Valikli jinlar o'rnatilgan korxonalarning texnologik jarayoni
M 13	Paxta tozalash korxonalarida ishlatiladigan transport vositalari.
M 14	Paxta separatorlari. Paxta tarkibidagi og'ir aralashmalarni tutish moslamalari.
M 15	Quritish tozalash bo'limlaridagi uskunalarning tozalash samaradorligi. Paxtani quritish texnologik jarayoni, paxtani quritishda

	qo'llaniladigan uskunalar va ularning tuzilishi va ishlashi.
M 16	Chet el paxta tozalash korxonalarida paxtani quritish texnologiyasi va jihozlari
M 17	Paxtani mayda iflosliklardan tozalash texnologiyasi, uskunalarining konstruksiyasi, ishlash jarayoni va texnologik ko'rsatkichlari.
M 18	Paxtadan mayda iflosliklarni tozalashda qo'llaniladigan chet el texnika va texnologiyasi.
M 19	Paxtani yirik iflosliklardan tozalash texnologiyasi, uskunalarining konstruksiyasi, ishlash jarayoni va texnologik ko'rsatkichlari.
M 20	UXK rusumli paxta tozalash agregati va paxta tozalash uskunalaridan ajralgan chiqindilarni regeneratsiyalash jarayoni.

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)

A 1	Paxta-to'qimachilik ishlab chiqarish klaster tizimini shakllantirish tajribalarini o'rganish
A 2	Paxtachilikda zamonaviy agrotexnologiyalarni o'rganish.
A 3	Paxta tozalash korxonalari turlari va ishlab chiqarish quvvati
A 4	Tayyorlov maskanlarida paxtani qabul qilish tartibi
A 5	Paxtani qabul qilishda rasmiylashtirish tartibi va unda qo'llaniladigan hujjatlar.
A 6	Paxtani g'aramda shamollatish, ochiq va yopiq omborlarda saqlash
A 7	Uzun va o'rta tolali chigitli paxtani qayta ishlash korxonalarini o'ziga xosligi va ishlash mohiyatini o'rganish.
A 8	Lentali trasportyorlar texnologik ko'rsatkichlarining hisobi.
A 9	Paxta tozalash korxonasining tozalash samaradorligini hisoblash rejasi.
A 10	Arrali jinlarning texnologik ko'rsatkichlarini hisoblash.

Tajriba mashg'ulotlari mavzulari (T)

T1	Paxta va undan olinadigan mahsulotlar
T2	Paxta mahsulotlarini namligini aniqlash
T3	Paxtaning iflosligini aniqlash
T4	Pilla qobig'ini navga ajratish
T5	Tola ajratish priborlarining tuzilish va ishlashi
T6	Paxtaning navini aniqlash
T7	Paxta va tolani namlash

T8	Paxta tozalash korxonasining texnologik jarayon sxemasi tahlili
T9	Paxtani qabul qilib oluvchi va uzatib berivchi transport vositalari tuzilish va ishlashi
T10	Xorijiy mamlakatlarda paxtani g'aramlash texnologiyasidagi mashinalarning tuzilishi va ishlashi
T11	G'aramlashdan oldin paxtani tozalash mashinasining ishlashi va tuzilishi
T12	Paxta tarkibidagi og'ir aralashmalarni tutish moslamalari

Mustaqil ta'lim (MT)

1	Paxta tayyorlash sanoati xaqida umumiy malumotlar va ularning turlari.	24 soat
2	Paxta tozalash korxonalarining texnologik jarayoni va unda qo'llaniladigan uskunalar.	24 soat
3	Junni qayta ishlash texnologik jarayoni va unda qo'llaniladigan uskunalar.	24 soat
4	Pillani qayta ishlash texnologik jarayoni va unda qo'llaniladigan uskunalar.	24 soat
5	Paxtani namligi xaqida ma'lumotlar va uni quritishda ishlatiladigan uskunalar.	24 soat
6	Chigitli paxtadan mayda iflosliklarni ajratib olish va unda qollaniladigan uskunalar.	24 soat
7	Chigitli paxtadan yirik iflosliklarni ajratib olishda qo'llaniladigan uskunalar.	24 soat
8	Paxta tozalash korxonalarining texnologik jarayon chizmasi.	24 soat
9	Arrali jinlash jarayoni va uskunolari. Ishchi kameradagi xomashyo valigining tarkibi va uning aylanish tezligi.	22 soat

Asosiy adabiyotlar:

1	R.M. Muradov. "Paxtani dastlabki qayta ishlash uchun". NTSI, 2024y. -50 bet.
2	X.T.Axmedxodjayev, M.T.Xodjiyev, M.Abduvoxidov Mashinalarni loyihalash asoslari. Darslik. Toshkent. "O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi" 2020 yil 218 bet.
3	O.Sh.Sarimsakov Paxta sanoatida aerodinamika va pnevmotransport. Darslik. Namangan 2023 yil 240 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar

1	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga kuramiz. Toshkent, "O'zbekiston", 2017 yil, 488 bet
2	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston", 2016 yil, 56 bet.
3	G.M.Jabborov, T.U.Atametov, A.X.Xamidov "Chigitli paxtani qayta ishlash texnologiyasi". Darslik, T.: O'qituvchi, 1987. - 400 bet.
4	Salimov A. "Birlamchi tola agrotexnikasi». o'quv qo'llanma "Moliya- Iqtisod", T. 2010, - 182 b.

5	F.B.Omonov. Paxtani dastlabki ishlash bo'yicha spravochnik (ma'lumotnoma). T.: Voris, 2008. - 413 bet.
6	Zikriyoyev E.Z. Paxtani dastlabki qayta ishlash. o'quv qo'llanma. T.: Mehnat, 2002. - 290 bet
7	W. S. Anthony and William D. Mayfield. Cotton ginning handbook. United States Department of Agriculture. Desember 1994.
Axborot manbaalari	
1	www.ziyonet.uz;
2	www.bilim.uz;
3	www.paxta.uz.
4	www.lex.uz;

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabalaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabalaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javo bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakillantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

c) 3 baho olish uchun talabalaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matinda jiddiy hato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif	Sh.Isayev texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD
E-mail:	shahbozisayev4@gmail.com
Tashkilot:	Namangan to'qimachilik sanoati instituti "To'qimachilik tolalari muhandisligi" kafedrası
Taqrizchilar:	Texnika fanlari doktori, professori O. Sarimsakov texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD assistent

Mazkur sillabus inistitut o'quv-uslubiy Kengashining 2024-yil 26 -avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "To'qimachilik tolalari muhandisligi" kafedrasining 2024-yil 23 -avgustdagi 1 -sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i:

S.Isoqov

Fakultet dekani:

O.Sarimsaqov

Kafedra mudiri:

X. Sharipov

Tuzuvchi:

Sh. Isayev